

Hjelmslev and applied linguistics: Henning Spang-Hanssen's heritage

Elisabeth Engberg-Pedersen
Rebooting Glossematics
November 29-30, 2022

KØBENHAVNS UNIVERSITET

SIS

SIG

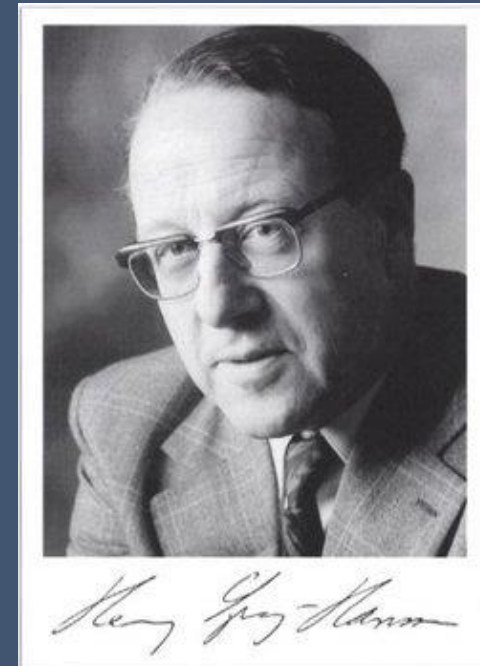
F
A

Henning Spang-Hanssen 1920-2002

"Anvendt og uanvendt lingvistik" (1990)

"...vil man arbejde med at ændre sprog og udvide dets muligheder... uden at lave flere ulykker end gavn, så forudsætter det kvalificeret viden om sprog. Anvendt lingvistik må tage lingvistikken i ed."

(Spang-Hanssen 1991/92: 5)

Professor of applied and mathematical linguistics, 1969-1990

Unapplied linguistics in the 30s and 40s

“Den faktiske lingvistiske grundforskning har virket noget lunefuld ved sin fokusering på udvalgte fænomener og gennem skoledannelser...

Anvendt lingvistik har dermed på mange punkter ikke haft nogen ren lingvistik at tage i ed... Jeg har vel også efterhånden indset, at sprogforskningens situation i 30erne og 40erne ikke netop pegede på at yde basis for en anvendt lingvistik, der ville arbejde på stringent grundlag.” (Spang-Hanssen 1991/92: 6)

What was ignored by structural linguistics?

"... den strukturelle lingvistik koncentrerede sig om visse sider af de sproglige fænomener og ignorerede mere eller mindre bevidst en del områder, hvis udforskning er helt nødvendig som led i anvendt lingvistik. Det gælder ikke mindst forholdet mellem sprog og individ og mellem sprog og samfundsforhold."

(Spang-Hanssen 1979: 389)

Part of HSH's heritage from Glossematics

“Min egen faglige skæbne...var også at blive fængslet af den teoretiske, rene lingvistik, som jeg gerne ville have som baggrund for anvendt lingvistik.” (Spang-Hanssen 1991/92: 6)

Why did HSH get to the disillusioned view of the retirement lecture?

What did he inherit from Glossematics?

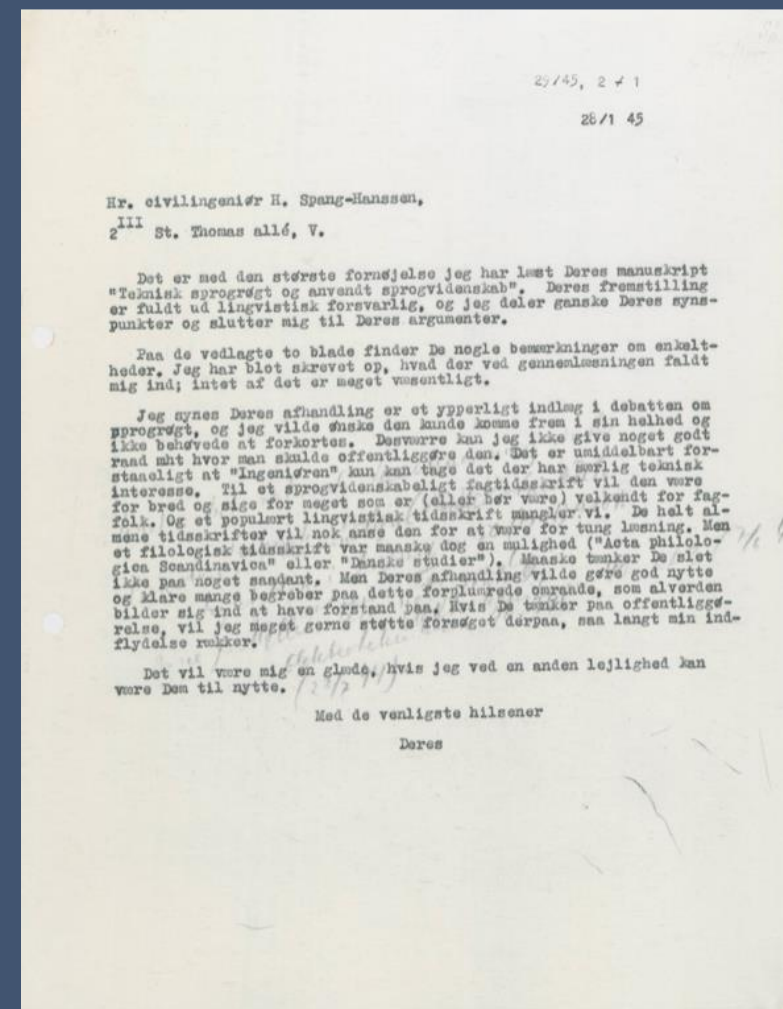
“Teknisk sprogrøgt og anvendt sprogvidenskab” (1944)

[‘technical language planning and applied linguistics’]

“paa dette forplumrede omraade, som alverden bilder sig ind at have forstand paa” (Hjelmslev 1945 - acc-1992_0005_029_Spang-Hanssen_0090_001.tif)

“Ideologisk sprogrøgt”:

- purism
- linguistic Scandinavism
- democratization of orthography
- linguistic conservatism

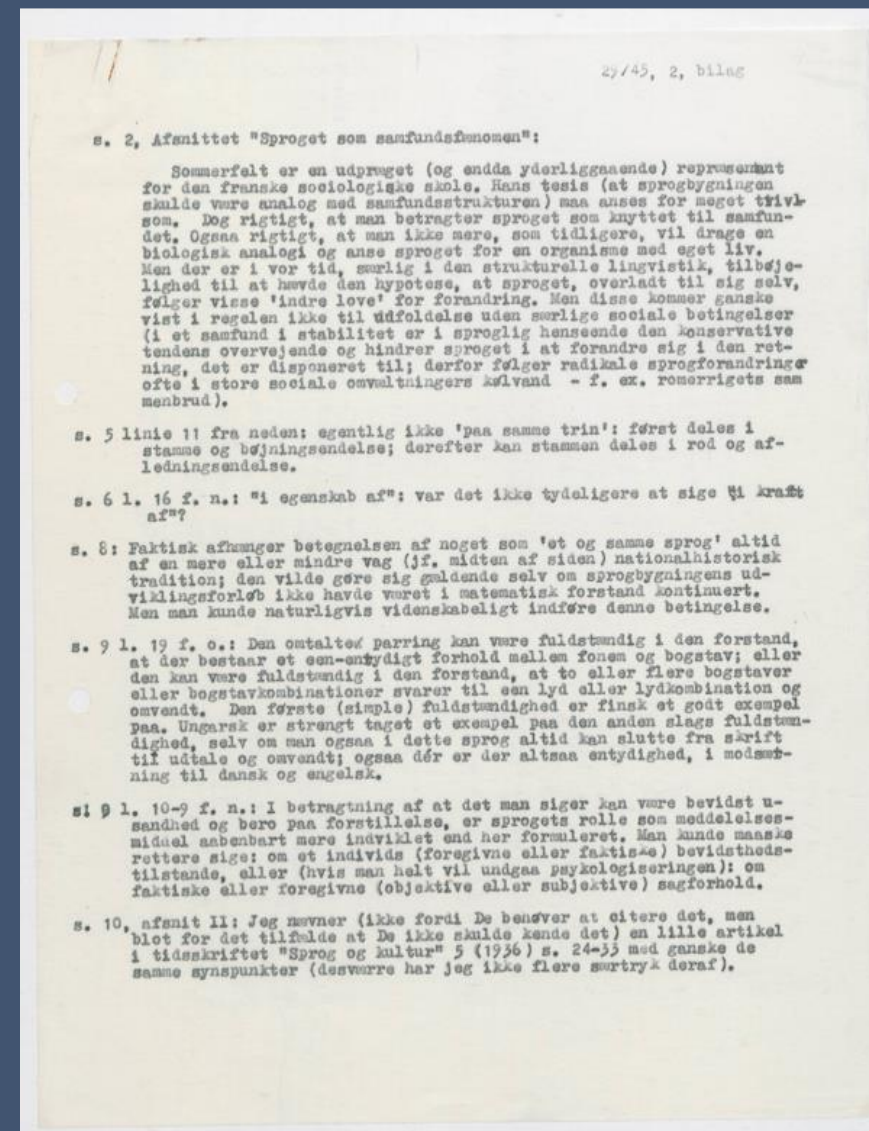
Hjelmslev on "Sproget som samfundsfænomen" [‘language as a social phenomenon’]

“Dog rigtigt, at man betragter sproget som knyttet til samfundet.”

“... ikke... anse sproget for en organisme med eget liv.” (Hjelmslev 1945 - acc-1992_0005_029_Spang-Hanssen_0090_001.tif)

“Men der er i vor tid, særlig i den strukturelle lingvistik, tilbøjelighed til at hævde den hypotese, at sproget, overladt til sig selv, følger visse ‘indre love’ for forandring. Men disse kommer ganske vist i regelen ikke til udfoldelse uden særlige sociale betingelser...”

(Hjelmslev 1945 - acc-1992_0005_029_Spang-Hanssen_0090_001.tif)

Spang-Hanssen on “Sprogets funktioner i samfundet” [‘the functions of language in society’] – printed version

“Sproget er et samfundsfænomen; det staar i vekselvirkning med andre samfundsforhold... ogsaa selve sprogets væsen og strukturforhold har dybtgaaende indvirkning paa vore opfatte- og tænkemaade og derigennem paa samfundsforholdene.” (Spang-Hanssen 1944: 100-101)

“Sprogets funktioner i samfundet” – HSH

[‘the functions of language in society’]

A function of language in society: “som meddelelsesmiddel fra menneske til menneske(r)”

A functional precondition: “skelnelighed”

“Lingvistikkenes resultater afslører, hvilken gennemgribende betydning sprogstrukturen og sprogforholdene i det hele taget har i samfundslivet,

(Spang-Hanssen 1944: 101)

“Lingvistikens resultater afslører, hvilken gennemgribende betydning sprogstrukturen og sprogforholdene i det hele taget har i samfundslivet,

men selve udforskningen heraf afviser lingvistikken med fuld ret som sig uvedkommende.” (Spang-Hanssen 1944: 101)

“Sprogsubstanserne” [‘language substances’]

“Udforskningen af sprogstrukturen har vist, at meget væsentlige dele af sproget er selve strukturen uvedkommende; det gælder saaledes sprogsubstansernes tilordning til sprogformen. Saadanne sprogdele er derfor bestemt af andre forhold: samfundsforholdene i videste forstand.” (Spang-Hanssen 1944: 101)

“Glossematics” (1961)

“Every appropriate description of empirical language takes account of conditions of substance; and every exhaustive description includes an account of conditions of substance. Glossematic descriptions form no exception.” (Spang-Hanssen 1961: 135)

In relation to empirical texts:

“...conditions of substance enter into the analytical procedure not as a last refuge but as an objective and non-arbitrary basis for reductions between variants of any stage...”

(Spang-Hanssen 1961: 156)

The term *applied linguistics*

Not “applications of linguistic research”

But “linguistic research directed towards applications”

(Spang-Hanssen 1978: 179)

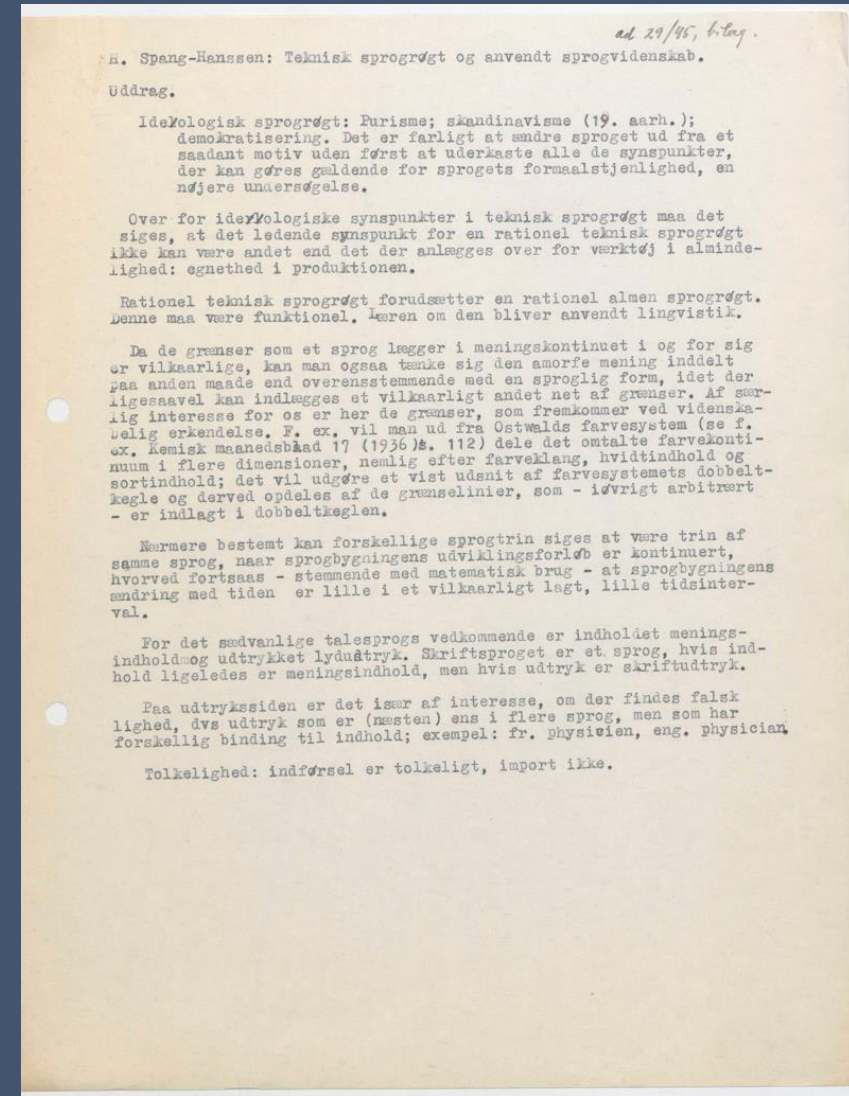
The heritage from Glossematics

Wresting applied linguistics free of language planning

Content substance in language planning

“Da de grænser som et sprog lægger i meningskontinuet i og for sig er vilkaarlige, kan man ogsaa tænke sig den amorfe mening inddelt paa anden maade end overensstemmende med en sproglig form, idet der ligesaavel kan indlægges et vilkaarligt andet net af grænser. Af særlig interesse for os er her de grænser, som fremkommer ved videnskabelig erkendelse.”

(Spang-Hanssen 1944: enclosure)

Henning's heritage from Glossematics

Wresting applied linguistics free of language planning

Content and expression

Form and substance

Language system and language use

Henning's heritage from Glossematics

Wresting applied linguistics free of language planning

Content and expression

Form and substance

Language system and language use

"It's a good thing that the order of the letters of the alphabet was fixed before linguists started interfering."

“On the simplicity of descriptions” (1949)

- *mand* 'man' *luft* 'air'
- *mandig* 'manly, macho' *luftig* 'airy'
- *mandlig* 'male, masculine'

For an orthographic purpose: one variant of the roots

- *mand, mand-ig, mand-lig*
- *luft, luft-ig*

For a phonetic purpose: three variants of the root *mand-*,
one of the root *luft-*

- ['manʔ], ['mand(i)], ['man(li)]
- ['lɔfd], ['lɔfd(i)]